

Скарга-Бандурова І.С.
доктор технічних наук,
завідувач кафедри комп'ютерних наук та інженерії,
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

Білобородова Т.О.
кандидат технічних наук,
ст. викладач кафедри комп'ютерних наук та інженерії,
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

ФЕЙКОВІ НОВИНИ: ВИКЛИКИ І РЕАЛЬНІСТЬ

Новини впливають всі на аспекти нашого життя – економіку, політику, суспільство. Останнім часом, активність фейкових ньюзмейкерів та швидкість розповсюдження фальшивої інформації зростають з великою швидкістю. Згідно з статистичними даними [1] понад 62 відсотки американців отримують новини з соціальних мереж і понад 40 відсотків з Facebook. За час останньої президентської кампанії у США фальшиві новинні сайти створили понад 8,7 мільйонів акцій, реакцій та коментарів у мережі Facebook у той час як головні новинні веб-сайти трохи більше ніж 7,3 мільйонів [2]. Як наслідок, велика частина населення не має можливості об'єктивно оцінювати зміст новин і джерела їх надходження. Ситуація з використанням та поширенням недостовірної інформації в нашій країні ще гірша. Людина залишилася на самоті у вирі всеохоплюючої суперечливої інформації. Питання обізнаності поступово втрачає звичний сенс, оскільки стає все важче розрізнити фальшиву інформацію і новини на основі фактів.

По суті, фейкові новини існують у двох формах: помилкова інформація і дезінформація. Перша є просто некоректною інформацією, що ненавмисно звертається до «фальшивих новин» типу дезінформації, яка в більшості випадків має на меті спотворення фактів і, поки ще, генерується людьми. Але ситуація поступово змінюється. Нові алгоритми навчаються автоматично генерувати «правдоподібну» хибну інформацію. Іноді це стає в пригоді, як наприклад з історією про використання систем штучного інтелекту для генерації аналітичних статей з оглядових тем, таких як спортивні прогнози, але в більшості випадків викривлення реалій не йде на користь. Медіа постійно маніпулюють нашими думками і поведінкою, але ніколи раніше не було такого потужного впливу на свідомість.

Саме швидкість розповсюдження й об'єми спожитої суперечливої інформації є характерною рисою сьогодення. В арсеналі засобів протидії маніпуляціям є довірені інформаційні джерела, просвітницькі кампанії, антифейкові сайти, що розвінчують міфічні дописи й штучні новини, але підходи проти фальшивих новин все ще не є адекватними.

У цьому контексті, виникає низка задач, що мають бути вирішені, а саме:

- аналіз впливу фейкових новин щонайменш у двох площинах: з точки зору індивідуума (на емоційну, інтелектуальну, когнітивну складові) і з точки зору суспільства (економічні, політичні, соціальні аспекти);
- типологія фейкових новин;
- аналіз основних складових і структури фейкової новини;
- моделювання механізмів розповсюдження фейкових новин в соціальних мережах;
- створення ефективних підходів до розпізнавання фейкового контенту і боротьби з маніпулюванням свідомістю.

Оскільки найбільш швидким каналом розповсюдження інформації є мережа інтернет, механізми боротьби з фейковими новинами мають використовувати всю потужність сучасних технологічних платформ і технологій. А чи не стануть вони з часом самі генерувати правдоподібний контент і маніпулювати свідомістю?

Список посилань на джерела

1. Gottfried, J., Shearer, E. (2016) News Use Across Social Media Platforms, *Pew Research Center*, 26 May 2016; pewrsr.ch/27TOfhz
2. Kshetri, N., & Voas, J. (2017). *The Economics of “Fake News.” IT Professional*, 19(6), 8–12. doi:10.1109/mitp.2017.4241459

УДК 159.91:004:330

Соловійов О.В.

*доктор психологічних наук,
професор кафедри психології, педагогіки та філософії,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського*

ДВІ ФОРМИ КАУЗАЛЬНОСТІ ТА ОДИН СВІТ: ЧИ МАЄ СЕНС НЕЙРОЕКОНОМІКА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІКИ

Вважається, що будь-яка область людського пізнання набуває статусу зрілої науки тому, що у ній формується чітке уявлення про природу причинно-наслідкових (каузальних) відносин подій, які досліджуються у царині її інтересу. Показовим прикладом тут може бути класична фізика. Так трапилось свого часу і з усіма іншими гілками пізнання, які з успіхом використовували у своїй практиці класичний фізичний детермінізм, що формувався ще з часів Галілея, Ньютона та Лапласа. До таких «адептів» класичного фізичного детермінізму належать безліч сучасних, іноді називаних «строгими», наук, які базуються на ньому – і досить успішно. Але такий успіх відбувається тільки там, де пізнання «не бачить», і не має бачити, суб'єкта як того, хто має змогу «руйнувати» вже існуючі каузальні